

ZASTAVENÍ MĚSTA VAMBERKA

ZASTAVENÍ 6 KRAJKÁŘSTVÍ VE VAMBERKU

Krajkářství ve Vamberku na počátku 20. století

Krajkářství v oblasti Vamberka a Orlických horách má mnohasetletou historii a bohatou tradici. Zpočátku faktorská domácí výroba ručně paličkovaného krajkářství poskytovala již v 16. století hlavní zdroj obživy. Produkovaly se krajky tzv. přezné z lněných nití. Velký rozmach se zaznamenává od začátku 17. století s příchodem belgické šlechtičny Magdaleny Grambové, rodem Rejchlovný z Meldeka, která povolala učitelku ze své vlasti, aby naučila zdejší ženy způsobu jemných flanderských krajek z bavlny a hedvábí. České krajkářky je zdokonalovaly a vymýšlely nové vzory. Za čtyři století vzniklo velké množství krajek, které Vamberk proslavily. Dokladem jsou místní lidové názvy krajek, proto lze považovat zdejší průmysl krajkářský za ryze původní. Vzory se v rodinách dědily z generace na generaci. Vrchol manufakturní výroby vambereckých krajek lze datovat do 18. a především 19. století.

V 20. století dosáhl vysoké úrovně krajkářství podnik Vamberecká krajka Vamberk prezentovaný svou značkou VKV na mnoha výstavách a veletrzích světa. Velkého úspěchu dosáhl na EXPO 58 v Bruselu a neméně úspěšný byla i účast na EXPO 67 v Montrealu.

V roce 2002 založilo Muzeum krajky novou tradici a ve spolupráci s městem Vamberk uspořádalo 1. Bienále české krajky, nad kterým převzala patronát paní Dagmar Havlová. Bienále, prezentované výstavou soutěžních prací, se stalo přehlídkou nejlepší krajkářské tvorby z počátku třetího tisíciletí. Vítězné dílo zakoupilo město Vamberk a je vystaveno v expozici muzea.

Krajkářská škola, Tyršova 25

V roce 1889 byla založena ve Vamberku První česká odborná krajkářská škola a řídilo ji kuratorium města Vamberka. Měla za úkol udržovat tradici ručního paličkování krajek a vychovávat nové krajkářky. První učitelkou se stala slečna Aloisie Kubiasová.

V roce 1905 byla škola zestátněna a podřízena císařskokrálovskému Ústřednímu běhu krajkářskému ve Vídni. Byla jedinou z odborných krajkářských škol

v celém Rakousko-Uhersku, kde se vyučovalo i kreslení a název První české odborné krajkářské školy ji byl zachován. Učitelky se vzdělávaly ve Vídni.

Po skončení I. světové války a rozpadu Rakousko-Uherska se v roce 1919 škola ve Vamberku stala pobočkou Státního ústavu školského pro domácí průmysl v Praze. V roce 1964 byl přejmenován na Školský ústav umělecké výroby. Ze sbírek Krajkářské školy bylo roku 1929 zřízeno Muzeum krajky ve Vamberku. Od roku 1945 existuje umělecké družstvo Vamberecká krajka Vamberk.

V roce 1999 byl Školský ústav umělecké výroby a jeho pobočky po České republice zrušeny. Škola ve Vamberku přechází za podpory města pod okresní Dům dětí a mládeže v Rychnově nad Kněžnou.

Od ledna 2005 je Krajkářská škola součástí příspěvkové organizace KRAJKA – středisko pro volný čas, Vamberk. Škola vychovává krajkářky v úctě k tradici, rozvíjí jejich umělecké cítění a vkus. Odborně a výtvarně vzdělané učitelky zajišťují výuku na kvalitativně vysoké úrovni. Žákyně se podílejí na realizaci nových návrhů v ručně paličkové kraje, které reprezentují školu a město Vamberk na výstavách v České republice i širokém zahraničí.

Od 1. září 2006 je Krajkářská škola Vamberk organizační složkou Města Vamberk.

Muzeum krajky Vamberk, Husovo náměstí 88

Jedinečná expozice historie a současnosti krajkářské výroby je uložena ve vambereckém Muzeu krajky. Muzeum krajky Vamberk nabízí návštěvníkům jedinečnou expozici, která představuje vývoj české krajky od 18. století až do současné doby.

Představuje staré lidové krajky, vývoj krajkářství pod vlivem odborného školství od konce 19. století, je zde zastoupena tvorba zakladatelských osobností české moderní krajky a práce jejich žákyň, především v souborech krajkových děl, která reprezentovala stát na světových výstavách EXPO Brusel 1958 a EXPO

Výrobek Vamberecké krajky Vamberk (VKV)
na EXPO 58 v Bruselu

Tvorba Krajkářské školy Vamberk

Montreal 1967.

Samostatnou část expozice tvoří soubor unikátních děl českých umělců současné doby.

Muzeum krajky Vamberk je specializovanou institucí s celostátní působností. Sbírkový fond, jehož počátky souvisí s otevřením krajkářské školy ve Vamberku v roce 1889, obsahuje krajky především paličkované, ale zastoupeny jsou i krajky hotovené jinými technologiemi. Vedle stálé expozice nabízí Muzeum krajky každoročně také výstavy tématické, věnované krajkám historickým

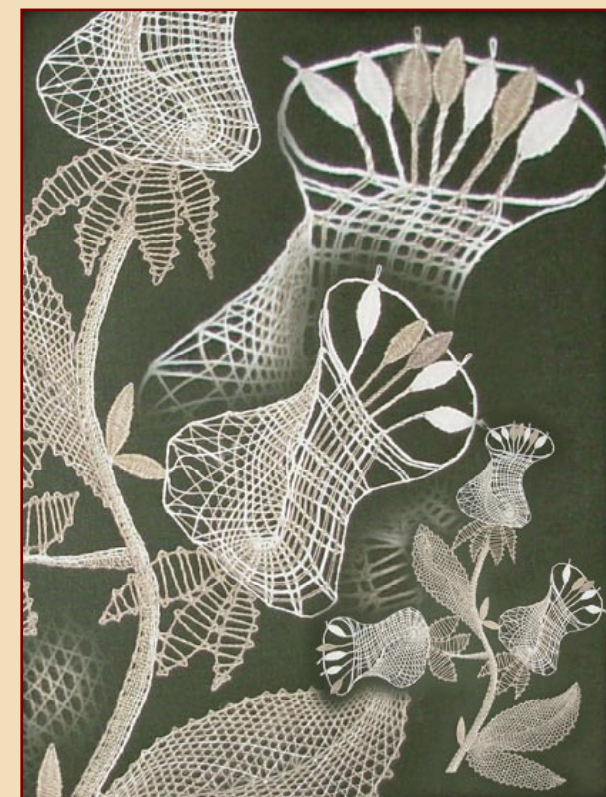
Krajkářská škola Vamberk

- historickou expozici s audiovizuální částí o vzniku paličkované krajky doplněnou prohlídkou fotografií z krajkářských dílen a exponátů družstva

- expozici současného využití paličkované krajky, jejíž součástí je i návštěva krajkářského ateliéru, kde pod rukama zručných krajkářek vznikají současná díla

- velkoprostorovou galerii – prodejnu s širokým sortimentem výrobků z paličkované krajky (šperky, brože, kapesníčky, prostírky, ubrusy, společenské šaty i velké závěsné interiérové krajky)

O věhlasu Vamberecké krajky CZ s.r.o. svědčí úspěchy na benefičních výstavách v tuzemsku i v zahraničí (JAR – Prétorie, Kapské Město, Rakousko-Mödling, Světová výstava v Japonsku a další).

Tvorba Krajkářské školy Vamberk

Krajkářská škola v Poslanecké sněmovně Parlamentu ČR
s výstavou ručně paličkované krajky, r. 2008

nebo tvorbě významných osobností.

Vamberecká krajka CZ s.r.o., Žamberecká 380 je pokračovatelem družstva umělecké výroby založeného v roce 1946. Vamberecká krajka CZ s.r.o. je nositelem ochranné známky, která je zárukou kvalitní ručně paličkované Vamberecké krajky.

Podnik Vamberecká krajka CZ s.r.o. se stále vyvíjí, vedle vzniku vyhlášených původních krajkářských řemeslných výrobků vznikají i díla nová a moderní splňující veškeré požadavky současného náročného zákazníka.

V areálu Vamberecké krajky CZ s.r.o. mohou návštěvníci celoročně navštívit prohlídkový okruh, který má tři základní části: